

Dit ga je leren

Je leert dat in een **samenstelling** soms ook een bijvoeglijk naamwoord (bn) of een voorzetsel (vz) verstopt zit.

Dit moet je weten

bn	zn	vz	zn
klein + kind		uit + verkoop	
kleinkind		uitverkoop	

★ 1 Onderstreep de twee zelfstandige naamwoorden. Schrijf dan de samenstelling op.

- Met dat mes snijd je het brood.
- Wie heeft de deur van de schuur open laten staan?
- Van te veel eten, krijg ik pijn in mijn buik.
- Er zit lekker veel schuim in het bad.
- We zijn de sleutels van ons huis kwijt!
- Wie heeft de veters uit mijn schoen gehaald?

broodmes

★ 2 Onderstreep de samenstellingen. Omcirkel de voorzetsels van de samenstelling. Kleur de bijvoeglijke naamwoorden van de samenstelling rood. Kleur de werkwoorden van de samenstelling blauw.

- Aan de voorkant van oma's huis staat een lantaarnpaal.
- Een appelboom geeft schaduw in de achtertuin.
- De koelkast in de keuken is gevuld met frisdrank.
- Aan het prikbord hangt een foto van haar kleinkind.
- Stoofvlees ligt te sudderen in de braadpan.
- In de bijkeuken draait de wasmachine op volle toeren.

3 Zoek de woorden die een samenstelling vormen. Schrijf de samenstellingen op in drie groepjes van drie.

draai	jaar	borstel	bang	bij	plaatje	kant
zoek	molen	slaper	onder	na	prater	
afwas	lang	oud	maker	naam		

met voorzetsel

met werkwoord

zoek + plaatje

met bijvoeglijk naamwoord

Dit ga je leren

Je leert dat sommige werkwoorden van **klank veranderen** in de verleden tijd.

Dit moet je weten

Werkwoorden die van klank veranderen, noemen we **andere-klankwerkwoorden**.

tegenwoordige tijd:	Mama zoekt Karelkje in de winkel.
verleden tijd:	Mama zocht Karelkje in de winkel.
tegenwoordige tijd:	Kinderen vragen hun ouders om zo'n spijkerbroek.
verleden tijd:	Kinderen vroegen hun ouders om zo'n spijkerbroek.

★ 1 Staat het werkwoord in de verleden tijd of tegenwoordige tijd?
Kruis het juiste antwoord aan.

	verleden tijd	tegenwoordige tijd
1 Mijn moeder droeg ooit een spijkerbroek met wijde pijpen.	☒	☐
2 Mijn vader had alleen maar tuinbroeken.	☐	☐
3 Ik zie er nu heel anders uit dan mijn ouders toen.	☐	☐
4 Maar mijn ouders gaan best met de tijd mee.	☐	☐
5 Mijn vader kocht zowaar leren laarzen.	☐	☐
6 Mijn moeder smiet haar gekke spijkerbroek weg.	☐	☐

★ 2 Schrijf de juiste vorm van het werkwoord in de verleden tijd op.

- 1 zitten Er zat een gat in mijn jas.
- 2 kijken Toen ik beter _____, bleek mijn rits het ook niet meer te doen.
- 3 liggen Op de schouder _____ een witte vlek met vogelpoep.
- 4 verdwijnen Alle knopen _____ zonder dat ik het merkte.
- 5 springen De naden _____ een voor een kapot.
- 6 kopen Het is dus niet zo gek dat ik gisteren een nieuwe jas _____.

3 Geef antwoord op de vraag in de verleden tijd.
Gebruik het werkwoord uit de vraag van de verslaggever.

1 Heb je veel kleren?

Ik had heel veel kleren.

2 Wat draag je het liefst?

Ik _____ het liefst _____.

3 Waar loop je in de winter graag mee?

Ik _____ graag in _____.

★ 1 Staat de zin in de tegenwoordige tijd (t.t.) of in de verleden tijd (v.t.)?

- 1 Gulten krijgt een kaketoe. t.t.
- 2 Ze zeurde er wel een jaar om. _____
- 3 Eerst zei haar moeder 'nee'. _____
- 4 Een kaketoe gaf te veel rommel. _____
- 5 Toen vond haar vader het te duur. _____
- 6 Maar nu vindt hij zo'n vogel ook leuk. _____

Dit ga je leren

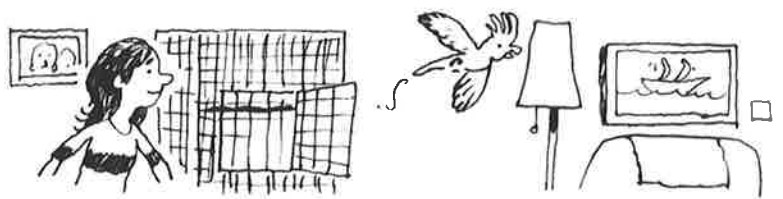
Je leert hoe je de persoonsvorm vindt met de **tijdproef**.

Dit moet je weten

Als de tijd van een zin verandert, verandert ook de persoonsvorm. Dit heet de **tijdproef**.

Nora luistert niet goed naar haar moeder. → tegenwoordige tijd (t.t.)
 Nora luisterde niet goed naar haar moeder. → verleden tijd (v.t.)

★ 2 Doe de tijdproef. Schrijf twee keer de persoonsvorm op.

- 1 De kaketoe kwam met een grote kooi. kwam, komt
- 2 Een kooi die bij de kamer past. _____
- 3 De vogel fladderde eerst onrustig rond. _____
- 4 Maar nu poetst hij rustig zijn veren. _____
- 5 Gulten maakt het deurtje open. _____
- 6 Haar vogel mag best vrij rondvliegen. _____

3 Schrijf de zinnen in verleden tijd. Onderstreep de persoonsvorm in beide zinnen.

- 1 Morgen houdt Gulten een spreekbeurt.
Gisteren hield Gulten een spreekbeurt.
- 2 Het gaat over kaketoets. _____
- 3 Haar vogel illustreert het verhaal. _____
- 4 Papa brengt hem in de pauze. _____
- 5 Gulten vertelt veel. _____
- 6 Ze wil een goed cijfer halen. _____

★ 1 Kleur de zinnen die letterlijk zijn bedoeld rood. Onderstreep de zinnen die figuurlijk zijn bedoeld.

- 1 Milly loopt naast haar schoenen van trots.
- 2 Milly gooit haar tas naast haar schoenen.
- 3 Haar broertje probeert de trommel op de kast te pakken.
- 4 Haar broertje probeert Milly op de kast te jagen.
- 5 Daar heeft Milly geen boodschap aan.
- 6 Milly heeft geen boodschap gedaan.

★ 2 Wat betekenen de zinnen? Trek een lijn van de zin naar de goede betekenis.

- 1 David zingt in het koor de sterren van de hemel.
- 2 Nu krijgt David de baard in zijn keel.
- 3 David zit in zak en as.
- 4 Hij doet voor spek en bonen mee.
- 5 Eigenlijk wil hij het bijltje erbij neergooien.
- 6 Maar alles komt op zijn pootjes terecht.

- a David is heel verdrietig.
- b Alles komt goed.
- c David kan prachtig zingen.
- d Hij wil stoppen met zingen.
- e De stem van David wordt laag.
- f Hij zingt wel, maar niet echt.

3 Wat betekent de zin letterlijk? Wat betekent de zin figuurlijk?

	letterlijk	figuurlijk
1 Lara is het zonnetje in huis.	<i>Lara is een zon thuis.</i>	<i>Lara is altijd vrolijk.</i>
2 Ze zingt 's morgens het hoogste lied.	_____	_____
3 Lars is met zijn verkeerde been uit bed gestapt.	_____	_____
4 Hij zendt Lara dodelijke blikken toe.	_____	_____
5 Lara is boos, het loopt hoog op.	_____	_____
6 'Jullie maken van een mug een olifant,' zegt hun moeder.	_____	_____

Dit ga je leren

Je leert dat zinnen een **letterlijke** en een **figuurlijke** betekenis kunnen hebben.

Dit moet je weten

- **Letterlijk** betekent dat je met woorden precies zegt wat je bedoelt.
- **Figuurlijk** betekent dat je met woorden iets anders bedoelt dan je letterlijk zegt.

Zet je ouders in het zonnetje!

Letterlijke betekenis:

Zet je ouders in de zon.

Figuurlijke betekenis:

Geef je ouders extra aandacht.

